

GIPERTONIYA (XAF AQON) KASALLIGI

*Amirova Lobar Qodirjon qizi
Fazliddinova Sarvinoz Bakirovna
Yusupova Idrisaxon Baxtiyorovna*

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Ushbu maqola gipertoniya (xafaqon) kasalligi kelib chiqish sabablari, klinikasi davolash, bu kasallikda zamonaviy davolash usullarini qo'llash, zamonaviy texnikalardan foydalanishga muljallangan.

Kalit so'zlar: gepirtoniya, yuqori qon bosimi, puls.

Abstract: This article is intended to describe the causes of hypertension, its clinical treatment, the use of modern methods of treatment in this disease, and the use of modern techniques.

Key words: hypertension, high blood pressure, pulse.

Gipertenziyani muvaffaqiyatli davolash uchun qulay mehnat va yashash sharoitlarini yaratish, markaziy asab tizimining qo'zg'aluvchanligiga ta'sir qiluvchi salbiy omillarni bartaraf etish kerak. Shuningdek, chekish va spirtli ichimliklarni istisno qilish uchun juda sho'r ovqatlar va ortiqcha suyuqlik iste'mol qilmaslik tavsiya etiladi. Klinikamizning eng yangi tadqiqot uskunalarini mutaxassislarimizga gipertoniya sabablarini aniqlashga yordam beradi. Farmakologiya va kardiologiyaning so'nggi yutuqlaridan foydalangan holda, bizning klinikamizda gipertenziyani davolash faqat antihipertenziv dorilarning xavfsiz kombinatsiyasiga asoslangan.

Gipertenziya - bu qon bosimining ko'tarilishi natijasida yuzaga keladigan yurak-qon tomir tizimining kasalligi. Tibbiy tadqiqotlarga ko'ra, shahar aholisi ko'pincha gipertoniya bilan og'riydilar, ularning ishi asabiy zo'riqish va faol miya faoliyati bilan bog'liq. Erkaklar 40 yoshdan oldin, ayollar esa 40 yoshdan keyin gipertoniya bilan aziyat chekishadi. 50 yoshga yaqinlashganda, gipertenziya bilan og'riyan erkaklar va ayollarning nisbati taxminan bir xil bo'ladi.

Gipertenziya belgilari va oqibatlarini

- qon bosimi ortishi;
- Bosh og'rig'i;
- quloqlarda shovqin;
- yurak mintaqasida og'riq;
- ko'zlar oldida "chivinlar";
- kardiopalmus;
- boshning orqa qismidagi bosim.

Davolash va uning xususiyatlari Gipertenziv inqirozni davolash tarixga va o'tkir shaklda yoki surunkali patologiyalarda (yurakning perkussiyasi, yurak, o'pka, yirik tomirlarning auskultatsiyasi, gemorragik insult, buyrak etishmovchiligi) boshqa holatlar mavjudligiga qarab belgilanadi. og'ir miokard ishemiyasi). Hujum vaqtida bemorga tibbiy yordam kerak. Bu qon bosimini pasaytirish uchun.

Shundan so'ng, dori terapiyasi buyuriladi. Dori-darmonlarni tayinlashda ular maksimal 20-30 daqiqadan so'ng harakat qilishlari muhim va ta'sir kamida 4-6 soat davom etadi. Inqirozlarni davolashda xavf nazoratsiz gipotenziya paydo bo'lishida yotadi. Shu sababli, bunday tashxis bilan o'z-o'zini davolash preparatning qulashi xavfini keltirib chiqaradi. Yo'ldosh kasalliklar tarixi bo'lgan bemorlar uchun maxsus tibbiy nazorat zarur. Arterial gipertenziyani to'g'ri davolash bilan inqirozlar juda kam uchraydiganligini tushunish muhimdir. Gipertenziyani davolash. Gipertenziyani dori bilan davolash prot uchun doimiy bo'lishi kerak.

Kasallikning dastlabki bosqichlari yashirin kechganligi bois, ko'pchilik bemorlar shifokor huzuriga kech tashrif buyurishadi. Kasallikni butunlay davolash juda mushkul hisoblanadi, shuning uchun bemorlar sabr-toqatga ega bo'lishlari kerak, zero kasallik ularga qolgan butun umrlari davomida hamrohlik qilishi mumkin. Shuning uchun kasallikni o'z vaqtida oldini olish, shubhali belgilar paydo bo'lsa shifokor ko'rigidan o'tish zarur.

Uy sharoitida har bir inson o'z qon bosimini muntazam o'lchab turishi kerak, eng optimal ko'rsatkich 120/80 mm sim.ust (quyida birlik deb keltiriladi) ga teng, yoshi kattalar uchun 130/90. Atrof-muhit ta'siri yoki jismoniy faollik natijasida bosim 5-10 birlikka ortishi mumkin. Quyi va yuqori bosim o'rtasidagi juda katta farq ham havotir uchun belgi bo'ladi — odatda bu ko'rsatkich 50 birlikdan oshmasligi kerak. Agar qon bosimining tez-tez o'zgarishi kuzatilsa, shifokor bilan uchrashish tavsiya etiladi.